

COMUNICAREA INTERPRETATIVĂ A COMISIEI

cu privire la regulile comunitare aplicabile atribuirii contractelor nesupuse sau supuse parțial prevederilor Directivelor privind Achizițiile Publice

(2006/C 179/02)

INTRODUCERE

Comunitatea Europeană a adoptat recent noi directive pentru atribuirea de contracte de lucrări publice, bunuri și servicii ⁽¹⁾. Ele au instituit norme detaliate privind procedurile de licitație la nivelul UE.

Cu toate acestea, Directivele privind Achizițiile Publice nu se aplică tuturor contractelor de achiziții publice. Ramân o gamă largă de contracte care nu sunt, sau sunt doar parțial reglementate de acestea, cum ar fi

— Contractele sub pragul de aplicare a Directivelor privind Achizițiile Publice ⁽²⁾;

— Contractele pentru servicii listate în Anexa II B la Directiva 2004/18/EC și în Anexa XVII B la Directiva 2004/17/EC ce depășesc pragurile pentru aplicarea acestor directive.

Aceste contracte prezintă oportunități semnificative pentru afaceri pe Piața Internă, în special pentru IMM-uri și companii nou înființate. În același timp, metode deschise și competitive de adjudecare ajută administrația publică să atragă o gamă largă de potențiali ofertanți pentru astfel de contracte și să câștige din oferte cu valoare mai bună. Asigurând cea mai eficientă cheltuială a banilor publici este de o importanță deosebită din perspectiva problemelor bugetare întâlnite în multe State Membre. Nu ar trebui uitat, de asemenea, că practicile transparente de atribuire a acestor contracte sunt un adăpost sigur împotriva corupției și favoritismului.

Cu toate acestea, astfel de contracte sunt încă, în multe cazuri, atribuite în mod direct unor furnizori locali fără nicio competiție. Curtea Europeană de Justiție (CEJ) a confirmat în jurisprudența sa că regulile Pieței Interne din Tratatul CE se aplică, de asemenea, contractelor care se află în afara domeniului de aplicare a Directivelor privind Achizițiile Publice. În diferite ocazii, Statele Membre și părțile interesate au solicitat Comisiei îndrumare cu privire la modul în care ar trebui să aplice principiile de bază ce decurg din aceasta jurisprudență.

Această comunicare interpretativă se adresează grupurilor de contracte menționate mai sus, ce nu sunt sau sunt doar parțial cuprinse în Directivele privind Achizițiile Publice⁽³⁾. Comisia aruncă lumina asupra înțelegerii jurisprudenței CEJ și sugerează cele mai bune practici pentru a ajuta Statele Membre să se bucure de beneficii depline pe Piața Internă. Aceasta comunicare nu creează noi norme legislative. Trebuie remarcat că, în orice caz, interpretarea legii Comunitare este în ultima instanță rolul CEJ.

1. CONDIȚII LEGALE

1.1. Reguli și principii ale Tratatului CE

Entitățile contractante⁽⁴⁾ din Statele Membre trebuie să respecte **normele și principiile Tratatului CE** ori de câte ori încheie contracte publice care intră în domeniul de aplicare al Tratatului. Aceste principii includ **libera circulație a marfurilor** (Articolul 28 în Tratatul CE), **a dreptului de stabilire** (Articolul 43), **libertatea de a presta servicii** (Articolul 49), **non-discriminare și egalității de tratament, transparenței, proportionalității și recunoașterii reciproce**.

1.2. Standarde de bază pentru atribuirea contractelor

¹ Directiva 2004/18/EC, OJ L 134, 30.4.2004, p. 114 și Directiva 2004/17/EC, OJ L 134, 30.4.2004, p. 1 ("Directivele privind Achizițiile Publice").

² Valorile pragurilor sunt stabilite în Articolul 7 din Directiva 2004/18/EC și în Articolul 16 din Directiva 2004/17/EC.

³ Un al treilea grup de contracte nesupuse sau supuse parțial prevederilor Directivelor sunt concesiunile. Vezi Articolul 17 din Directiva 2004/18/EC și Articolul 18 din Directiva 2004/17/EC pentru concesiunile de servicii și Articolele 56 până la 65 din Directiva 2004/18/EC și Articolul 18 din Directiva 2004/17/EC pentru concesiunile de lucrări. Totuși, acestea nu fac obiectul acestei comunicări întrucât ele vor fi incluse în documentul ulterior Cărții Verzi a Parteneriatelor Publice - Private

⁴ În această Comunicare termenul "entitate contractantă" se referă atât la autoritățile contractante în înțelesul Articolului 1 (9) din Directiva 2004/18/EC cât și la entitățile contractante în înțelesul Articolului 2 din Directiva 2004/17/EC

CEJ a dezvoltat un set de **standarde de bază pentru atribuirea contractelor publice ce derivă direct din regulile și principiile Tratatului CE**. Principiile tratamentului egal și nediscriminării pe motive de naționalitate implică o **obligație de transparență**, care, în conformitate cu jurisprudența CEJ ⁽¹⁾, „constă în asigurarea, pentru fiecare potențial ofertant, a unui grad de publicitate suficient pentru a permite serviciilor de pe piață să fie deschise concurenței și imparțialitatea procedurilor pentru a fi revizuite”⁽²⁾.

Aceste standarde se aplică pentru atribuirea contractelor de concesiune de servicii, contractelor sub valoarea pragurilor⁽³⁾ și contractelor pentru serviciile incluse în Anexa II B din Directiva 2004/18/EC și în Anexa XVII B din Directiva 2004/17/EC în ceea ce privește aspectele netratate în aceste Directive⁽⁴⁾. CEJ a declarat în mod explicit că **”deși anumite contracte sunt excluse din scopul directivelor Comunitare în domeniul achizițiilor publice, autoritățile contractante care le încheie sunt, cu toate acestea, obligate să respecte regulile fundamentale ale Tratatului”**⁽⁵⁾.

1.3. Relevanța față de Piața Internă

Standardele derivate din Tratatul CE se aplică numai în cazul atribuirii contractelor care au o legătură suficientă cu funcționarea Pieței Interne. În acest sens, CEJ consideră că, în cazuri individuale, ”din cauza unor circumstanțe speciale, cum ar fi un **interes economic foarte modest**”, atribuirea contractului **nu ar fi de interes operatorilor economici cu sediul în alte State Membre**. În acest caz, ”efectele libertăților fundamentale sunt ... să fie considerate ca prea nesigure și indirecte” pentru a justifica aplicarea standardelor derivate din dreptul Comunitar primar ⁽⁶⁾.

Este responsabilitatea fiecărei entități contractante să decidă dacă o atribuire viitoare a unui contract **prezintă interes pentru operatorii economici cu sediul în Statele Membre**. În opinia Comisiei, aceasta decizie trebuie să se bazeze pe evaluarea circumstanțelor specifice ale cazului, cum ar fi obiectul contractului, valoarea sa estimată, specificitățile sectorului respectiv (marimea și structura pieței, practicile comerciale, etc.) și locația geografică a locului de execuție.

Dacă entitatea contractantă ajunge la concluzia că respectivul contract este relevant pentru Piața Internă, trebuie să îl atribuiască în conformitate cu standardele de bază derivate din dreptul Comunitar.

Atunci când Comisia devine constientă de o posibilă încălcare a standardelor de bază pentru atribuirea contractelor publice ce nu sunt reglementate de Directivele privind Achizițiile Publice, **va evalua relevanța pentru Piața Internă a respectivului contract în lumina circumstanțelor specifice fiecărui caz**. Procedurile privind încălcarea dreptului comunitar în temeiul Articolului 226 din Tratatul CE vor fi deschise doar în cazurile în care **acest lucru este necesar în funcție de gravitatea încălcării și impactului său asupra Pieței Interne**.

2. NORMELE DE BAZĂ PENTRU ATRIBUIREA CONTRACTELOR RELEVANTE PENTRU PIATA INTERNA

2.1. Publicitatea

2.1.1. Obligația de a asigura publicitatea adecvată

În opinia CEJ ⁽⁷⁾, principiile egalității de tratament și al nediscriminării implică obligația de transparență care constă în asigurarea unui grad de publicitate suficient pentru a permite pieței să fie deschisă competiției în beneficiul oricărui potențial ofertant.

Obligația de transparență presupune ca o întreprindere situată în alt Stat Membru să aibă acces la informație adecvată cu privire la contract înainte să fie atribuit, astfel încât, dacă dorește acest lucru, este în măsură să își exprime interesul în obținerea aceluși contract ⁽⁸⁾.

¹ Cazurile C-324/98, Telaustria, [2000] ECR I-10745, paragraful 62, C-231/03, Coname, hotărârea din 21.7.2005, paragrafele 16 până la 19 și C-458/03, Parking Brixen, hotărârea din 13.10.2005, paragraf 49.

² Cazul Telaustria, paragraful 62 și cazul Parking Brixen, paragraful 49 (subliniere adăugată).

³ Vezi cazurile C-59/00, Bent Mousten Vestergaard [2001] ECR I-9505, paragraful 20 și C-264/03, Comisia v Franta, hotărârea din 20.10.2005, paragrafele 32 și 33.

⁴ Cazul C-234/03, Contse, hotărârea din 27.10.2005, paragrafele 47 până la 49. Directivele privind Achizițiile Publice furnizează doar un set limitat de reguli pentru aceste contracte, vezi Articolul 21 din Directiva 2004/18/EC și Articolul 32 din Directiva 2004/17/EC.

⁵ Cazul Bent Mousten Vestergaard, paragraful 20 (subliniere adăugată).

⁶ Cazul Coname, paragraful 20 (subliniere adăugată).

⁷ Cazul Telaustria, paragraful 62 și cazul Parking Brixen, paragraful 49.

⁸ Cazul Coname, paragraful 21.

Comisia este de părere că practica de a contacta un număr de potențiali ofertanți nu ar fi suficientă în această privință, chiar dacă entitatea contractantă include întreprinderile din alte State Membre sau încearcă să atragă toți potențialii furnizori. O astfel de abordare selectivă nu poate exclude discriminarea față de potențialii ofertanți din alte State Membre, în special față de noii intrați pe piață. Același lucru este valabil pentru toate formele de publicitate "pasivă" unde o entitate contractantă se abține de la o publicitate activă dar răspunde cu solicitări de clarificări de la aplicanți care au aflat prin mijloace proprii despre intenția de a atribui contractul în cauză. O simplă trimitere la rapoartele mass-media, dezbaterile parlamentare sau politice sau evenimente cum ar fi congresele pentru informare nu ar constitui, de asemenea, o publicitate adecvată.

Prin urmare, singurul mod prin care cerințele stabilite de CEJ pot fi îndeplinite este prin **publicarea unui anunț suficient de accesibil înainte de atribuirea contractului**. Acest anunț ar trebui **publicat de către entitatea contractantă în scopul de a deschide competiției atribuirea contractului**.

2.1.2. Mijloace de publicitate

Entitățile contractante sunt responsabile cu privire la decizia asupra celui mai adecvat mediu pentru publicitatea contractelor lor. Alegerea lor ar trebui să se ghideze după evaluarea relevanței contractului pentru Piața Internă, în special în privința obiectului și valorii sale și a practicilor comune în sectorul relevant.

Cu cât este mai mare interesul față de contract al potențialilor ofertanți din alte State Membre, cu atât mai mare ar trebui să fie acoperirea. În mod particular, transparența adecvată pentru contractele de servicii cuprinse în Anexa II B din Directiva 2004/18/EC și în Anexa XVII B din Directiva 2004/17/EC ce depășește pragul de aplicare a acestor Directive va necesita, de obicei, publicarea într-un mediu cu o largă acoperire.

Mijloacele de publicitate adecvate și folosite în mod comun includ:

— Internetul

Larga disponibilitate și ușurința de utilizare a World Wide Web fac reclamele contractelor pe website-uri mult mai accesibile, în special pentru întreprinderile din alte State Membre și pentru IMM-uri ce caută contracte cu valoare mai mică. Internetul oferă o gamă largă de posibilități de a face reclamă contractelor publice:

Reclamele **pe site-ul entității contractante** sunt flexibile și rentabile. Ele ar trebui să fie prezentate într-un mod prin care potențialii ofertanți să devină cu ușurință conștienți de informații. Entitățile contractante ar trebui să ia în considerare, de asemenea, publicarea informațiilor despre intenția atribuirii unor contracte viitoare ce nu sunt reglementate de Directivele Achizițiilor Publice ca și parte a **profilului acestora de cumparatori** de pe Internet ⁽¹⁾.

Portalurile de web-site-uri create pentru publicitatea contractelor au o vizibilitate mai mare și pot oferi opțiuni de căutare sporite. În acest sens, constituie o bună practică crearea unei platforme pentru anunțurile contractelor cu valoare mică cu un director pentru anunțurile de participare cu abonament prin e-mail, utilizând în deplinătatea lor posibilitățile Internetului pentru creșterea transparenței și eficienței ⁽²⁾.

— Reviste Oficiale Naționale, reviste naționale specializate în anunțuri de achiziții publice, ziare cu acoperire națională sau regională sau publicații de specialitate

— Mijloace locale de publicare

Entitățile contractante pot folosi și mijloace locale de publicare cum ar fi ziare locale, reviste municipale de anunțuri sau chiar aviziere. Cu toate acestea, aceste metode asigură publicarea strict locală, care ar putea fi adecvate în cazuri speciale, cum ar fi contracte cu valoare foarte mică pentru care există doar o piață locală.

— Jurnalul Oficial al Uniunii Europene /TED (Licitatii Electronice Zilnice)

Publicarea în Jurnalul Oficial nu este obligatorie dar ar putea fi o opțiune interesantă, în special pentru contractele cu valoare ridicată.

¹ Vezi Anexa VIII la Directiva 2004/18/EC și Anexa XX la Directiva 2004/17/EC

² A se vedea, de exemplu, portalul de oportunități noi create pentru contractele cu valoare mică în Regatul Unit, www.sup-ply2.gov.uk.

2.1.3. Conținutul anunțului publicitar

CEJ a declarat în mod explicit că cerința privind transparența nu necesită în mod implicit obligația de a deține o invitație formală de participare la licitație⁽¹⁾. Anunțul poate fi, prin urmare, limitat la o scurtă descriere a **detaliilor esențiale ale contractului care urmează să fie atribuit și metodologia de atribuire** împreună cu o invitație de a contacta entitatea contractantă. Dacă este necesar, ar putea fi completat cu informații suplimentare disponibile pe Internet sau să fie obținute la cerere de la autoritatea contractantă.

Anunțul și orice alte documente suplimentare ar trebui să ofere cât mai multe informații astfel încât o întreprindere din alt Stat Membru să poată, **în mod rezonabil, să ia o decizie** în legătura cu exprimarea interesului în obținerea contractului.

După cum se menționează la punctul 2.2.2 de mai jos, entitatea contractantă poate lua măsuri pentru limitarea numărului de aplicanți invitați să transmită oferta. În acest caz, entitatea contractantă ar trebui să ofere informații adecvate despre mecanismele aplicate pentru selecția aplicanților preselecți.

2.1.4. Proceduri fără publicarea prealabilă a unui anunț publicitar

Directivele privind Achizițiile Publice conțin derogări specifice care permit, în anumite condiții, proceduri fără publicarea prealabilă a unui anunț publicitar⁽²⁾. Cele mai importante cazuri se referă la situații de **urgentă extremă** datorate evenimentelor imprevizibile și contractelor care pot, din motive tehnice sau artistice sau din motive legate de protecția drepturilor de exclusivitate, **să fie executate doar de un anumit operator economic**.

În opinia Comisiei, derogările relevante pot fi aplicate pentru atribuirea de contracte care nu sunt reglementate de Directive. Prin urmare, entitățile contractante pot atribui asemenea contracte fără publicarea în prealabil a unui anunț, cu condiția ca acestea să îndeplinească condițiile prevăzute de Directive pentru una din derogări⁽³⁾.

2.2. Atribuirea contractului

2.2.1. Principii

CEJ a stabilit în hotărârea *Telaustria* că obligația de transparență constă în garantarea, în beneficiul oricărui potențial ofertant, a unui grad de publicitate suficient pentru a permite pieței să fie deschisă competiției și **imparțialitatea procedurilor** să fie examinată. Garanția unei proceduri drepte și imparțiale este în mod necesar corolarul obligației de a asigura o publicitate transparentă.

Rezultă că atribuirea trebuie să fie în conformitate cu **normele și principiile Tratatului CE** astfel încât să permită condiții de concurență loială tuturor operatorilor economici interesați de contract⁽⁴⁾. Acest lucru poate fi realizat cel mai bine în practica prin:

— Descrierea nediscriminatorie a obiectului contractului

Descrierea caracteristicilor solicitate ale unui produs sau serviciu nu ar trebui să se refere la o marcă specifică sau sursă, sau la un anumit proces, sau la mărci înregistrate, patente, tipuri sau o origine sau producție specifică decât dacă o astfel de referință este justificată de obiectul contractului și este însoțită de cuvintele "sau echivalent"⁽⁵⁾. În orice caz, ar fi de preferat folosirea unor descrieri mai generale de performanță sau funcții.

¹ Cazul Coname, paragraful 21.

² Articolul 31 din Directiva 2004/18/EC și Articolul 40(3) din Directiva 2004/17/EC.

³ A se vedea Concluziile Avocatului General Jacobs în Cazul C-525/03, *Comisia v Italia*, paragrafele 46 până la 48.

⁴ A se vedea Cazul C-470/99, *Universale-Bau AG*, [2002] ECR I-11617, paragraful 93.

⁵ A se vedea Cazul Bent Moustén Vestergaard, paragrafele 21 până la 24 și comunicarea interpretativă a Comisiei privind facilitarea accesului produselor pe piața din alte State Membre, OJ C 265, 4.11.2003, p. 2. Contractele pentru servicii cuprinse în Anexa II B din Directiva 2004/18/EC și în Anexa XVII B din Directiva 2004/17/EC trebuie să respecte normele privind specificațiile tehnice în Articolul 23 din Directiva 2004/18/EC și în Articolul 34 din Directiva 2004/17/EC în cazul în care depășesc pragul de aplicare a acestor Directive. Specificațiile tehnice pentru astfel de contracte trebuie să fie stabilite înainte de selecția unui contractant și trebuie să fie făcute cunoscute sau disponibile potențialilor ofertanți prin mijloace care să asigure transparența și să poziționeze toți ofertanții pe picior egal, a se vedea Concluziile Avocatului General Jacobs în Cazul C-174/03, *Impresa Portuale di Cagliari*, paragrafele 76 până la 78.

— Egalitatea de acces pentru operatorii economici din toate Statele Membre

Entitățile contractante nu ar trebui să impună **condiții ce cauzează discriminare directă sau indirectă** față de potențialii ofertanți în alte State Membre, cum ar fi cerința ca întreprinderile interesate de contract să fie stabilite în același Stat Membru sau regiune ca și entitatea contractantă ⁽¹⁾.

— Recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și altor titluri oficiale de calificare

În cazul în care candidaților sau ofertanților li se solicită să prezinte certificate, diplome sau alte forme de dovezi scrise, documente din alte State Membre ce oferă un nivel echivalent de garanție, trebuie să fie acceptate în conformitate cu principiul recunoașterii reciproce a diplomelor, certificatelor și altor titluri oficiale de calificări.

— Termene limită corespunzătoare

Termenele limită pentru exprimarea interesului și de transmitere a ofertelor ar trebui să fie destul de lungi astfel încât să permită întreprinderilor din alte State Membre să facă o evaluare semnificativă și să-și pregătească oferta.

— Abordare transparentă și obiectivă

Toți participanții trebuie să fie în măsura să cunoască în prealabil regulile aplicabile și trebuie să aibă certitudinea că aceste reguli se aplică tuturor în același mod.

2.2.2. Limitari cu privire la numărul de candidați invitați să transmită o ofertă

Entitățile contractante pot lua măsuri pentru a limita numărul candidaților la un nivel corespunzător, cu condiția ca acest lucru să fie făcut într-un **mod transparent și nediscriminator**. Ei pot, de exemplu, să aplice **factori obiectivi** cum ar fi experiența candidaților în sectorul respectiv, mărimea și infrastructura lor de afaceri, abilitățile lor tehnice și profesionale sau alți factori. Ele pot chiar să opteze pentru **tragere la sorti**, fie exclusiv sau în asociere cu alte criterii de selecție. În orice caz, numărul candidaților preselecțai trebuie să ia în considerare nevoia de a asigura o concurență adecvată.

Ca alternativă, entitățile contractante pot lua în considerare **sisteme de calificare** unde o **listă a operatorilor calificați** este realizată prin intermediul unor metode suficiente de publicitate, proceduri transparente și deschise. Mai tarziu, pentru atribuirea contractelor individuale care intra în sfera de aplicare a sistemului, entitatea contractantă poate selecta operatorii care să fie invitați să transmită oferta din lista operatorilor calificați pe o baza nediscriminatorie (ex. prin tragerea la sorți din listă, prin rotație)

2.2.3. Decizia de atribuire a contractului

Este important că decizia finală de atribuire a contractului să se supună regulilor procedurale stabilite la început și că **principiile nediscriminării și tratamentului egal sunt respectate pe deplin**. Acest lucru este deosebit de important pentru procedurile prevăzute pentru negocierea cu ofertanții preselecțai. Astfel de negocieri ar trebui organizate într-un mod care să ofere tuturor ofertanților acces la aceeași informație și exclude orice avantaje nejustificate pentru un anumit ofertant.

2.3. Protecție juridică

2.3.1. Principii

În hotărârea luată cu privire la *Telaustria*, CEJ a subliniat importanța posibilității de a **revizui imparțialitatea procedurii**. Fără un mecanism de revizuire adecvat, conformitatea cu standardele de bază de echitate și transparență nu pot fi garantate corespunzător.

¹ Cu toate acestea, ofertantului declarat câștigător i se poate solicita stabilirea unei anumite infrastructuri de afaceri la locul execuției contractului în cazul în care acest lucru este justificat prin anumite circumstanțe specifice ale contractului.

2.3.2. Directive privind procedurile de revizuire

Directivele cu privire la procedurile de revizuire ⁽¹⁾ acoperă numai contractele care intră în sfera de aplicare a Directivelor privind Achizițiile Publice ⁽²⁾. Acest lucru înseamnă că, în contextul actual, acestea se aplica doar contractelor pentru servicii enumerate în Anexa II B la Directiva 2004/18/EC și în Anexa XVII B la Directiva 2004/17/EC, care depășesc pragurile valorice de aplicare ale acestor Directive. Revizuirea procedurilor pentru asemenea contracte trebuie să fie conforme cu Directivele privind revizuirea procedurilor și jurisprudența relevantă ⁽³⁾.

2.3.3. Standarde de bază derivate din dreptul Comunitar primar

În ceea ce privește contractele sub pragurile valorice de aplicare a Directivelor privind Achizițiile Publice, trebuie să se ia în considerare ca, în temeiul jurisprudenței CEJ ⁽⁴⁾, persoanele fizice au dreptul la **protecție juridică corespunzătoare a drepturilor care deriva din ordinea juridică Comunitară**. Dreptul la o asemenea protecție este unul din principiile legale generale care rezultă din tradițiile constituționale ale Statelor Membre. În absența unor prevederi relevante ale dreptului Comunitar, este la latitudinea Statelor Membre să stabilească normele și procedurile ce garantează protecție juridică eficace.

În scopul de a se conforma acestei cerințe de protecție juridică corespunzătoare, cel puțin **deciziile ce afectează negativ o persoană ce are sau a avut un interes în obținerea acestui contract**, cum ar fi orice decizie de a elimina un solicitant sau ofertant, ar trebui să fie obiectul unei revizuirii pentru posibile încălcări ale standardelor de bază derivate din dreptul Comunitar primar. Pentru a permite o exercitare eficace a dreptului la o astfel de revizuire, entitățile contractante ar trebui să indice motivele pentru care deciziile sunt expuse revizuirii, fie în decizia în sine sau la cerere, după comunicarea deciziei ⁽⁵⁾.

În conformitate cu jurisprudența referitoare la protecția juridică, căile de atac disponibile nu trebuie să fie mai puțin eficiente decât cele care se aplică cerințelor similare bazate pe dreptul intern (principiul echivalenței) și nu trebuie să facă, în practică, imposibil sau excesiv de dificil să se obțină protecție juridică (principiul eficacității) ⁽⁶⁾.

¹ Directiva 89/665/EEC, OJ L 395, 30.12.1989, p. 33 și Directiva 92/13/EEC, OJ L 76, 23.3.1992, p. 14.

² A se vedea Articolul 72 din Directiva 2004/17 și Articolul 81 din Directiva 2004/18.

³ Propunerea Comisiei pentru o nouă Directivă a Parlamentului European și a Consiliului, modificând Directivele Consiliului 89/665/EEC și 92/13/EEC în ce privește îmbunătățirea eficacității procedurilor de revizuire privind atribuirea contractelor publice cu COM(2006) 195 final.

⁴ A se vedea Cazul C-50/00, Unión de Pequeños Agricultores, [2002] ECR I-6677, paragraful 39 și Cazul 222/86, Heylens, [1987] ECR 4097, paragraful 14.

⁵ A se vedea Cazul Heylens, paragraful 15

⁶ A se vedea pentru acest principiu Cazurile C-46/93 și C-48/93, Brasserie du Pêcheur, [1996] ECR I-1029, paragraful 83 și Cazul C-327/00, Santex, [2003] ECR I-1877, paragraful 55.